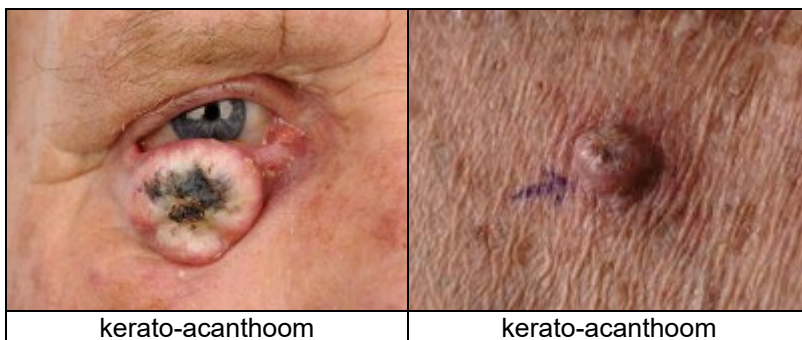

KERATOACANTHOOM

WAT IS EEN KERATOACANTHOOM ?

Een keratoacanthoom is een bolvormige huidtumor die in korte tijd ontstaat en enkele centimeters groot kan worden. Het woord 'tumor' klinkt ernstig en kwaadaardig, maar het is alleen maar de Latijnse en medische term voor 'een zwelling'. Een tumor kan dus kwaadaardig zijn maar ook goedaardig. Bij een keratoacanthoom zijn de meningen er over verdeeld of het als goedaardig of als kwaadaardig moet worden beschouwd. Sommigen zien het keratoacanthoom als een goedaardige tumor die heel erg lijkt op een plaveiselcelcarcinoom (en dat is een kwaadaardige huidtumor), maar het toch niet is. Anderen beschouwen het als een variant van een plaveiselcelcarcinoom, maar dan een milde vorm, die zich niet kwaadaardig gedraagt (dus geen ingroei in de diepte of verspreiding door het lichaam).

Ondanks de snelle groei hoeft u zich dus geen zorgen te maken als de diagnose keratoacanthoom wordt gesteld. Als de experts het er niet eens over eens kunnen worden of je het goedaardig of kwaadaardig moet noemen, dan weet u al dat het niet iets erg gevaarlijks is. En er is een doeltreffende behandeling voor, namelijk het verwijderen van het keratoacanthoom. Dat gebeurt meestal met een eenvoudige techniek: de bult wordt verdoofd, dan van de huid afgeschraapt met een lepelvormig instrument, en de bodem wordt nog even elektrisch dichtgeschroeid.

HOE ONTSTAAT EEN KERATOACANTHOOM ?

Het kerato-acanthoom ontstaat uit cellen van de haarzakjes. Wat de naam betreft: *acanthoom* betekent zwelling die uitgaat van de huid of onderdelen daarvan (zoals de haarzakjes). De toevoeging kerato- slaat op de grote hoeveelheid *keratine* (hoornmateriaal) die meestal in het midden van een keratoacanthoom wordt gezien. Een keratoacanthoom ontstaat doordat huidcellen opeens veel sneller dan normaal gaan delen en vermenigvuldigen. Het is niet precies bekend waardoor dit komt. Men denkt dat schade aan het DNA veroorzaakt door zonlicht een rol speelt. Keratoacanthomen ontstaan namelijk vooral op plaatsen die veelvuldig aan zonlicht worden blootgesteld, zoals het gelaat, de oren, de armen en de handen, maar ze kunnen ook op de romp ontstaan, op plaatsen waar weinig zon komt. Keratoacanthomen ontstaan pas op oudere leeftijd (60+).

WAT ZIJN DE VERSCHIJSSELEN ?

In de loop van enkele weken (snel groeiend) ontstaat een ronde, huidkleurige of roze-rode tumor op de huid. De tumor kan uitgroeien tot een doorsnede van enkele centimeters. Kenmerkend is de aanwezigheid van een hoornprop in het midden. Het keratoacanthoom veroorzaakt geen pijn of jeuk, en bloedt ook niet (tenzij kapot gekrabd). Een keratoacanthoom kan overal op de huid ontstaan, maar wordt wel vaker gezien in gebieden die aan de zon zijn blootgesteld, zoals het gezicht of de handen. Soms kunnen meerdere keratoacanthomen tegelijk ontstaan, of kort na elkaar. Dit wordt gezien bij patiënten waarbij de afweer gestoord is (bijvoorbeeld patiënten met een donornier), en bij bepaalde erfelijke ziekten.

Als men niets doet, verdwijnen de meeste keratoacanthomen na verloop van tijd (enkele maanden) weer vanzelf. Het keratoacanthoom wordt langzaam weer kleiner. Soms valt het uiteen of laat deels los. Uiteindelijk verdwijnt het helemaal, maar na spontane genezing blijft wel een litteken achter. Meestal komt het niet zover, omdat ze door de dermatoloog worden verwijderd.

HOE WORDT DE DIAGNOSE GESTELD ?

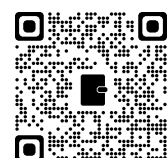
De huidarts kan de diagnose stellen op grond van de snelle groei en de uiterlijke kenmerken (bolronde, bovenop de huid liggend, met een hoornprop, geen pijn). Indien nodig wordt het weefsel ingestuurd naar het pathologisch laboratorium voor microscopisch onderzoek. Maar het is voor de patholoog niet makkelijk om het verschil te maken tussen een keratoacanthoom en een milde variant van een plaveiselcelcarcinoom. Vaak is de uitslag: 'keratoacanthoom, maar een plaveiselcarcinoom is niet helemaal uit te sluiten'. Waarna het vervolgens weer aan het oordeel van de huidarts wordt overgelaten.

WAT IS DE BEHANDELING ?

De eenvoudigste behandeling van het keratoacanthoom is wegkrabben (curettage) onder lokale verdoving, gevolgd door elektrisch dichtschroeien van de bodem. Het weefsel van een keratoacanthoom is niet heel hard en ligt grotendeels bovenop de huid. Daarom is het er relatief makkelijk af te schrapen. Daarna wordt met een elektrocoagulatie apparaat de bodem dichtgebrand. Hierdoor worden kleine bloedingen gestopt. Daarnaast wordt door de hitte ook de onderste laag cellen van het keratoacanthoom vernietigd, waardoor het niet meer kan teruggroeien. Na deze ingreep blijft er een oppervlakkige wond (soms een deukje) achter met een korst er op. Dit groeit in enkele weken dicht, waarna een acceptabel litteken achterblijft. De andere methode is het chirurgisch verwijderen: uitsnijden, gevolgd door hechten. Omdat keratoacanthomen soms heel groot zijn, met een basis van 2-3 centimeter, is snijden niet altijd de mooiste of handigste oplossing. Dit is ook afhankelijk van de plaats waar het zit, een groot keratoacanthoom op de neuspunt zal men bijvoorbeeld liever niet uitsnijden vanwege de schade die dit veroorzaakt aan de neus.

WAT ZIJN DE VOORUITZICHTEN ?

De vooruitzichten zijn goed. Als het keratoacanthoom volledig is verwijderd, zal het niet meer terugkomen. Mocht er een stukje achtergebleven zijn dan kan dat alsnog worden verwijderd. Daarnaast worden de keratoacanthomen uiteindelijk ook door het lichaam zelf opgeruimd.

2023